

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
EINDHOVEN**

06 De vergeten
19e eeuw

10 Kerkbezoek
na corona

20 Gij móét geloven

De Man van smarten

ds. K. Boeder, Dirksland

Jesaja wordt wel de evangelist van het Oude Testament genoemd. Wat mag hij in een profetisch vergezicht de belofde Messias tekenen als de Knecht des Heeren.

► Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen, een Man van smarten en verzocht in krankheid; en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht.

Jesaja 53:3

In Jesaja 42 vers 1 lezen we: 'Zie, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Denwelken Mijn ziel een welbehagen heeft. Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven, Hij zal het recht den heidenen voortbrengen'. Jesaja mag de belofde Messias tekenen als de Gezondene des Vaders, Die gewillig komen zou uit eeuwige zondaarsliefde. Ook in Jesaja 52 vers 13 spreekt de profeet van Hem: 'Zie, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen; Hij zal verhoogd

en verheven, ja, zeer hoog worden'. Maar aan die verhoging gaat een zeer diepe vernedering vooraf, zoals hij tekent in het vervolg en zoals hij daar ook spreekt over de heidenen die het horen zullen. Dan roept Jesaja het uit tot de Joden: 'Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?' (Jes. 53:1).

Al spreekt Jesaja over 'onze prediking', het is niet zijn woord, maar Gods Woord, toen en nu. Hij had zo getrouw en zo veel jaren het Woord Gods gepredikt, maar ze geloven hem niet. En wij? Als we al vele jaren Gods Woord mogen horen, wat heeft het u gedaan? Waar heeft het u gebracht, als dood en leven, Adam en Christus, ons voorgehouden werden? Maar eeuwig wonder, daar is een arm des HEEREN. Hij wil door Zijn Heilige Geest en de prediking van het heilig Evangelie krachtig werken door hen te begiftigen met het ware geloof in de Heere Jezus Christus.

Een rijsje en een wortel

Al lijkt er geen vrucht op de prediking te zijn, toch gaat Jesaja Hem tekenen in Zijn Persoon: 'Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit een dorre aarde' (vers 2a). Zo gering en nederig, terwijl de Joden zo'n andere voorstelling van Hem hadden.

'Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen' (vers 2b). Dan denken wij aan Zijn komst in het vlees en Zijn geboorte in de beestenstal van Bethlehem. Wie zag Zijn heerlijkheid op het tempelplein te Jeruzalem, dan alleen Simeon en Anna? Mag úw hart door ontdekkend licht van de Heilige Geest al naar Hem uitgaan? Voor de mens van nature geldt het: 'Zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben' (vers 2c). Maar voor dat ontdekte zondaarsvolk wordt Hij zo dierbaar, gepast en beminnelijk. Heel hun hart gaat naar Hem uit en dan verstaan ze de dichter: 'Hoe branden mijn genegeheën, om 's HEEREN voorhof in

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE EINDHOVEN

Als verschillende personen uit Eindhoven zich niet langer kunnen verenigen met de leer zoals die in de plaatselijke kerken wordt gebracht, besluiten zij in 1936 om 's zondags een preek te gaan lezen in een woning. In 1939 ontstaat er uit dit gezelschap een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Aalburg.

De kerkdiensten worden dan al geruime tijd in verenigingsgebouw Rehoboth aan de Hendrik Casimirstraat gehouden. Als de huur hiervan wordt opgezegd, verhuist men in 1958 naar gebouw De Toorts aan de Anthony van Leeuwenhoeklaan. Een jaar later betreft men een klein kerkje in de Sint Trudostraat. Op 10 april 1959 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats.

In 1971 wordt het kerkgebouw van de Christelijke Gereformeerde Kerk aan de Plaggenstraat overgenomen, waarin men nog steeds bijeenkomt.

De gemeente telt momenteel 40 belijdende leden en 20 doopleden.

te treën! Mijn ziel bezwijkt van sterk verlangen; mijn hart roept uit tot God, Die leeft'.

Mag úw hart door ontdekkend licht van de Heilige Geest al naar Hem uitgaan?

Zijn er nog van die uitziende zielen, die zo begeren te kennen waar de dichter mee eindigt: '... en aan mijn ziel het leven geeft'? Dat ware leven zijn wij kwijt door onze diepe val in Adam, waarin we ons moedwillig van God hebben losgescheurd. Maar nu gaf de Vader Zijn eniggeliefde Zoon, opdat Hij zou wedergeven wat wij in Adam geroofd hebben. Zo tekent Jesaja Hem in dit kostelijke hoofdstuk. 'Hij was veracht en de onwaardigste onder de mensen' (vers 3a). Hij heeft Zijn heerlijkheid verlaten en onze menselijke natuur aangenomen. Hij is de mensen in alles gelijk geworden, uitgenomen de zonde. Zo diep wilde de Zoon des mensen afdalen, dat Hij waarachtig en rechtvaardig mens werd. Hij is gekomen tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Uit onbegrijpelijke liefde heeft Hij alle verachting verdragen, ja, Hij wilde de onwaardigste worden. Hij is uit eeuwige liefde de minste geworden, tot eer en verheerlijking van Zijn Vader en tot zaligheid van Zijn volk.

Hij wordt genoemd: 'Een Man van (vol) smarten en verzocht in krankheid' (vers 3b). Hier wordt een beeld

gebruikt van iemand aan wie je het lijden kunt zien, kunt merken. Het lijden is van Hem af te lezen, zelfs zo dat Jesaja zegt: 'En een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht' (vers 3c). De mensen keren zich van Hem af en Jesaja sluit zichzelf erbij in als hij zegt: 'En wij hebben Hem niet geacht' (vers 3d).

Toch zal er een volk zijn dat door het ontdekkend licht van de Heilige Geest Jesaja gaat verstaan. Ontdekt aan zonde, gerechtigheid en oordeel, krijgen zij van die verborgen omgangen met God. Belijdend hun zonde en schuld, bedelend om genade, worstelen zij in de binnenkamer. Ze buigen hun knieën voordat ze naar de kerk gaan en zitten met een hongerige ziel in de kerk, of er nog een woordje voor hen bij mag zijn: zou het voor mij nog kunnen? Bij tijden worden ze getroost en bemoedigd, of bestraft en er buiten gezet.

Troost en vree

Wat werkt dat uit in de ziel? Het drijft ze nog meer in de binnenkamer, bedelend aan de troon der genade. Dat ware volk wacht op antwoord van de hemel: 'Merk op, mijn ziel, wat antwoord God u geeft'. Daar is het hen om te doen. En dan staat achter: 'Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft, Zijn gunstgenoot, van blijden troost en vree'. Daar gaat heel hun hart naar uit.

Eeuwig wonder, als de Heere een oog des geloofs wil geven om Hem te mogen zien in Zijn schoonheid, als de plaatsbekledende Borg en Zaligmaker. Om te sterven aan mezelf, maar het leven uit Hem te mogen ontvangen. Verstaat u het? Johannes zegt het zo heel eerlijk: 'Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon niet heeft, die heeft het leven niet'. Dan mogen we u, die er nog buiten staat, of die er nog voor staat, toeroepen: 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt'. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

Zou ik verhalen van... Simson?

Hebreeën 11:32

SIMSON

Welk een ontdekkende, armmakende werking des Heiligen Geestes behoeft dat volk niet, om alleen in de van God geschonken Losser te rusten! Hoe is de werking van de Geest onmisbaar om ons uit Hem te doen leven. Maar dat is dan ook het grote wonder, dat deze Losser hén vrijmaakt die Hem verwierpen. Zij die Christus naar kroon en heerlijkheid hebben gestoken. Voor hen twistte Hij de twistzaak, gelijk Simson voor Juda, dat hem bond.

Hoe bijzonder is Christus' overwinning in Simson typisch voorgesteld, als deze de poorten van Gaza wegnam. De poorten zijn gesloten, de straten worden bewaakt. Er is geen ontkomen. Simson is gevangen in een besloten vesting. Maar in de nacht stond hij op, greep de deuren der stadspoort met de beide posten en nam ze weg met de grendelboom en legde ze op zijn schouders. Hij droeg ze opwaarts op de hoogte des bergs die in het gezicht van Hebron is.

Wijst dit ontkomen aan de dood uit een besloten stad niet op Christus, Die in de dood niet kon gehouden worden? Simson is een type van de ware Losser, van Hem, Die de dood verslond tot eeuwige overwinning. Hij ging de fortificatie des satans in, hij daalde neder in de dood, om teniet te doen degene, die het geweld des doods had, dat is de duivel. Gelijk Simson in zijn sterven meer vijanden doodde dan in zijn leven, zo is de dood van Christus de volkomen nederlaag van ►

- al Zijn vijanden. Van Hem heeft de kerk gezongen:

*Gij voert ten hemel op, vol eer;
De kerker werd Uw buit, o HEER;
Gij zaagt Uw strijd bekronen.*

Naar die overwinning wees Simson heen, naar die Richter en Verlosser, in Wie alleen zaligheid is voor gans verlorenen. Hij alleen is de Zaligmaker en Hij is de Enige. Hij redt uit de banden des doods en uit de kaken van het verderf. Geen andere naam is de mensen onder de hemel gegeven, door welke wij moeten zalig worden. Maar die Naam is ook genoeg. Hij vertrad satans kop en nam de poorten des doods weg om Zijn volk te verlossen.

Hier reeds wordt dat volk uit de dood uitgerukt, door de overwinning waarmee Christus overwon. Hij roept het volk, gelijk Hij eens Lazarus uit het graf riep. Hij redt uit alle nood en doet eens door de dood heen Zijn met bloed gekochte volk ter eeuwige overwinning ingaan. Een andere weg ter zaligheid is er niet. Geen andere verlossing is mogelijk. Er is ook geen andere naam onder de hemel gegeven door Welke wij moeten zalig worden.

Dat wij toch onszelf zouden beproeven, of die overwinnende Jezus ook in ons het werk Zijner genade wrocht. Of Hij ook ons riep toen wij nog vijanden waren. Kennen wij er iets van, dat Zijn overwinning van de dood ons uit de nood deed uitgaan? Wij gaan zonder Hem gewis het eeuwig verderf tegemoet. Dan zal de zonde ons eeuwig berouwen. Geen deugd, geen belijdenis, geen roemen van Jezus, geen tranen, geen teksten of versjes, niets zal ons kunnen redden, dan Christus alleen. En juist dat willen wij niet.

► volgende week het vervolg

Door de dood heen naar het leven

En Jezus, opgaande naar Jeruzalem, nam tot Zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal den overpriesteren en Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen; En zij zullen Hem den heidenen overleveren, om Hem te bespotten en te geselen, en te kruisigen; en ten derden dage zal Hij weder opstaan.

Mattheüs 20:17-19

ds. L. van der Kuijl, Waarde

De derde lijdensaankondiging is het meest uitgebreid. De twaalfen worden apart genomen. Het is nu tijd voor persoonlijk onderwijs.

We zien een mooie lijn in het onderwijs dat de hoogste Profeet geeft over Zijn lijden en sterven. In de loop van Zijn onderwijs wordt Hij gedetailleerder. Hij werpt niet alles in één keer voor de voeten van de Zijnen, maar Hij geeft onderwijs op maat. Wat is de Zaligmaker wijs in het omgaan met zielen. Als Hij dan gaat onderwijzen over het onbegrijpelijke van Zijn werk geeft Hij passend onderwijs. Zo onderwijst Hij de Zijnen nog steeds. Hij weet hoe Hij ze leiden moet. Eromheen draaien doet de Zaligmaker ook in deze uitgebreide lijdensaankondiging niet.

Opnieuw noemt de Zaligmaker Zich Zoon des mensen. Zo wordt Hij genoemd in de verhouding tot Zijn Vader. Als Borg voor Zijn hele bruidskerk is Hij schuldig. Voor Zijn bruidskerk is deze gang dus nodig. Zo moet het. Zo wil de Vader het. Zo alleen is er een weg terug tot God. Om te

betalen moet Hij die diepe weg van lijden en sterven gaan. Het eerste wat opvalt is dat het nu gaat gebeuren. Deze keer. Op het komende feest. We gaan op naar Jeruzalem en dan, zo dichtbij, nog maar een paar dagen, dan zal het echt gebeuren. Geen ontkomen aan. In Jeruzalem zal het Paaslam geslacht worden. In Jeruzalem zal het bloed van de Zoon des mensen vloeien.

Genoegdoening geven

Wat de hoogste Profeet vervolgens onderwijst, moeten we lezen met in ons achterhoofd elke keer het refrein: 'dit hebt u verdiend'. Zo erg zijn de zonden. Dit is nodig om aan Gods recht genoegdoening te geven, om de zonden te verzoenen, om de schuld te betalen. Als we op ons verdiende loon nog niet van harte amen hebben leren zeggen, zeggen we in feite: Is het werkelijk zo erg? Is dit niet

wat overdreven?

‘Hij zal overgeleverd worden aan de overpriesters en schriftgeleerden’. De gevangenneming van de Borg is, net als heel Zijn lijden, plaatsvervangend. De Kerk heeft eeuwige banden verdiend, maar nu is Hij gebonden, opdat Hij de Zijnen zou ontbinden. Let erop dat de godsdienst Hem gevangen neemt. De godsdienst, waar de mens op de troon is gebleven, op welke manier dan ook, valt over Jezus. Het godsdienstige eigen ‘ik’ accepteert geen Zaligmaker Die wijst op de onvolkomenheid van de eigengerechtigheid. Verwerpen wij zo de Christus?

‘Hij zal ter dood veroordeeld worden’. Het oordeel van de dood wordt uitgesproken over de Borg. Wat klonk er in het paradijs? ‘Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven’. Het verdiende vonnis van de dood wordt over de Zaligmaker uitgesproken, opdat de Zijnen het leven ontvangen zouden.

‘Hij zal aan de heidenen worden overgeleverd’. Wat een schande! In handen van onreinen vallen. De grote Reine wordt als een onreine

door de heidenen meegenomen.

Zo onrein, opdat Hij de Zijnen rein van hart zou maken.

‘Hij zal bespot worden’. Zie Hem daar staan in een purperen mantel met een rietstok in de hand en een doornenkroon op Zijn hoofd. Hoor wat ze smalend roepen: ‘Wees gegroet, Gij Koning der Joden!’ Wat wordt er met deze Zaligmaker gespot. Zo heeft Hij ontelbare smaadheden geleden. Wat zegt het Avondmaalsformulier over het doel? ‘Opdat wij nimmermeer te schande zouden worden...’.

‘Hij zal gegeseld worden’. Zie Hem gebogen staan over de geselpaal. Zijn rug wordt opengeploegd. Het bloed stroomt en drupt op de grond. Wat is Zijn lichamelijk lijden zwaar geweest... zo erg is de zonde.

‘Hij zal gekruisigd worden’. Gekruisigd. De vloekdood zal Hij sterven. De kruisdood is immers van God vervloekt? Zie de Zaligmaker gebogen gaan onder het vloekhout. Zie de Borg hangen aan het vloekhout.

Zie hoe Hij de vloek van de Zijnen wegdraagt. De vloek die sinds Genesis 3 op deze aarde rust. De vloek van de wet, omdat de minste overtreding

ons vervloekt maakt. Wat is het doel? ‘Hij een vloek geworden, opdat Hij ons met Zijn zegeningen vervullen zou’.

‘En Hij zal opstaan’. Door de dood heen gaat de weg tot het leven. Ook dat is plaatsvervangend. Hij heeft plaatsvervangend het leven verworven, opdat de Zijnen leren dat achter de dood het leven ligt.

Uit de andere evangeliebeschrijvingen weten we dat deze lijdensaankondiging door de Zaligmaker Hem niet weerhield om de gang naar Jeruzalem te maken. Integendeel. De Borg gaat in Zijn onbeschrijfelijke gewilligheid voorop (Markus 10). Zijn discipelen begrepen er niets van (Lukas 18) en zullen uiteindelijk allen aan Hem geërgerd worden. Vasthoudende liefde zorgt ervoor dat ze niet vallen. Biddende liefde bewaart hen op de zeef van satan. Eeuwige liefde blijft er over.

Wat is het woord van Johannes waar: ‘... alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde (Joh. 13:1). ♦

► slot volgt

► Beeld: Gethsémané.

De vergeten negentiende eeuw

dr. E.G. Bosma, Rijssen

In de achterliggende weken heeft de lezer kunnen genieten van de artikelen van dr. W. Fieret over 'de witte bladzijde'. Hij schreef respectievelijk over Da Costa, Kohlbrugge, Van den Oever, Ledeboer en Floor.

In zijn openingsartikel typeert Fieret de negentiende eeuw terecht als een vergeten eeuw. Zowel in de geschiedschrijving als in de kerkgeschiedenis is er over het algemeen relatief weinig aandacht voor de negentiende eeuw en dat is jammer. In dit artikel zal gepoogd worden de verschillende lijnen wat bij elkaar te brengen. De negentiende eeuw ligt als het ware ingeklemd tussen de Franse Revolutie (1789) en de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en daarmee wordt de negentiende eeuw ook wel aangeduid als de 'lange' negentiende eeuw. Het is een eeuw die zich vooral gekenmerkt heeft door tegenstellingen. Moderniteit en conservatisme streeden om voorrang. Zo is deze eeuw de eeuw van het ontstaan van een industriële samenleving, maar tevens de eeuw van grote aandacht voor mythen, sagen en tradities.

Industrie en schaalvergroting

Dankzij de Industriële Revolutie kwamen er tal van grote processen op gang. Het landschap veranderde ingrijpend omdat er overal spoorlijnen en kanalen werden aangelegd. Bovendien liep het platteland langzaam leeg en groeiden de industriesteden onstuimig. Fabriekspijpen domineerden voortaan de stadsgezichten en werden gezien als symbolen van vooruitgang. Toch had die vooruitgang wel een hoge prijs. Er ontstond een sociale laag van aanvankelijk arme fabrieksarbeiders. Zij leefden in arbeiderswijken die nog

het meest doen denken aan sloppenwijken. Bovendien veroorzaakte de industrie milieuverontreiniging op niet eerder vertoonde schaal en grepen besmettelijke ziekten om zich heen in de overbevolkte steden.

Er ontstond, vooral in rooms-katholieke gebieden, een herleving van de Middeleeuwen

Dankzij uitvindingen en nieuwe toepassingen trad er schaalvergroting op. De verbeterde medische zorg resulteerde in een aanzienlijke bevolkingsgroei. Communicatie werd vergemakkelijkt door telegrafie en later door telefonie en radio zodat afstand steeds relatiever werd. De nieuwe transportmogelijkheid van de trein zorgde voor een ware transportrevolutie. In de tweede helft van de negentiende eeuw werd het mogelijk om

binnen één dag alle delen van Nederland te bereiken. De toename van communicatie en transport zorgden er, naast onderwijs en dienstplicht, voor dat Nederland steeds meer een eenheid werd. Langzamerhand begonnen daardoor oude tradities en dialecten te vervagen. De positieve keerzijde was echter wel dat op deze wijze bevindelijk gereformeerde gelovigen uit alle delen van het land geestelijke herkenning ondervonden tussen voorheen van elkaar geïsoleerde groepen. Langzamerhand ontstonden er samenwerkingsverbanden op kerkelijk en politiek terrein.

Steeds meer mensen voelden zich vervreemd van de moderne en jachtige industriële samenleving en vluchtten in nostalgie. Men verlangde naar de rust en de overzichtelijkheid die men aan het verleden toeschreef. Er ontstond, vooral in de rooms-katholieke gebieden, een herleving van de Middeleeuwen. Allerlei (kerk)gebouwen werden in neoromaanse of neogotische stijl gebouwd. In het onderwijs kwam steeds meer de nadruk te liggen op het roemrijke verleden en de voorouders. Oude verhalen, tradities, woorden en gebruiken werden nieuw leven ingeblazen en de eigenheid van de Nederlandse cultuur werd nadrukkelijk onderstreept. Dit kan gezien worden als een reactie op de vervreemding die er was ontstaan door de moderne industriële massasamenleving. Diezelfde vervreemding heeft bijvoorbeeld Bilderdijk, Groen van Prinsterer en Da Costa er mede toe gebracht te publiceren tegen 'de geest der eeuw'.

Democratisering en emancipatie

De negentiende eeuw is ook het tijdvak van de democratisering van het staatsbestuur. Zo was het overigens niet begonnen. Nadat Napoleon in 1813 (in 1815 definitief) was verslagen, werden overal in Europa de oude vorstenhuizen in ere hersteld. De roep om 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' verstomde tijdelijk en veel van de oude vormen keerden terug. Deze periode noemen we de Restauratie. In ons land werden de prinsen uit het Oranjestad van stadhouder gepromoveerd tot soeverein vorst. De machtige staatkundige positie die deze vorsten verwierven, zorgden in veel landen voor onderdrukking en

onvrijheid. In dat kader moet men bijvoorbeeld ook de bemoeienis van Koning Willem I met de kerk zien. Als soeverein vorst meende hij het Algemeen Reglement (1816) te kunnen invoeren en de Afscheiding van 1834 te kunnen onderdrukken. Tegen die dwang kwamen mensen als Groen van Prinsterer, Da Costa en Ledeboer in het geweer.

De oude elite, bestaande uit adel, hofhouding, legerleiding en vorstenhuis, gaf weinig ruimte aan de opkomende burgerij. Op termijn zou dat voor problemen zorgen. De stedelijke burgerij won aan invloed vanwege de groei van de groep, gestegen opleidingsniveau en financiële middelen. Velen uit de burgerij verlangden meer inspraak en vonden hun politieke thuis bij het liberalisme. Tijdens het Europese Revolutiejaar 1848 koos koning Willem II eieren voor zijn geld en verkoos liever een vorst te zijn met minder macht dan de kans te lopen helemaal geen vorst meer te zijn. Hij nodigde Thorbecke uit om een nieuwe grondwet in liberale zin te schrijven. Volgens eigen zeggen was de koning in één nacht van conservatief liberaal geworden.

Orthodoxe protestanten

Vanaf dat moment zouden steeds meer achtergestelde groepen zich gaan organiseren en hun rechten opeisen. Dit proces van emancipatie begon met de liberale burgerij en al snel volgden orthodoxe protestanten, rooms-katholieken en de arbeidersbeweging (socialisme). In de tweede

helft van de negentiende eeuw zou het kiesrecht steeds verder uitgebreid worden, zodat ook armere mannen kiesrecht kregen. Met name de armere bevolkingslagen telden relatief veel bevindelijke gereformeerden en natuurlijk ook arbeiders. De macht van de conservatieven en de liberalen nam steeds verder af en de confessionelen (protestants en rooms-katholiek) en de socialisten wonnen aan invloed. Aanvankelijk was de politieke invloed van het Kamerlid Groen van Prinsterer klein. Hij vertegenwoordigde wel een aanzienlijk deel van de Nederlandse bevolking, maar stond in de Kamer veelal alleen omdat het censuskiesrecht voorkwam dat er veel geestverwanten als Kamerlid gekozen werden. Hij was als een veldheer zonder leger. Een belangrijk moment in de emancipatie van de gereformeerden was de oprichting van de Anti-Revolutionaire Partij in 1879. Het zou nog tot 1918 duren voordat de bevindelijke gereformeerden in de Staatkundig Gereformeerde Partij hun eigen partij zouden krijgen.

Ratio en emotie

Een andere belangrijke negentiende-eeuwse tegenstelling was die van het verstand versus het gevoel. De negentiende eeuw werd in belangrijke mate beheerst door de voortgang van de wetenschap. Allerlei nieuwe theorieën, methoden, disciplines en toepassingen werden bedacht. De wetenschapper kreeg een belangrijke rol toegedicht en daarmee verschoof het perspectief

steeds meer naar het waarneembare, het stoffelijke. Dit zogenaamde materialisme uitte zich onder andere in een overwaardering van de exacte wetenschap en een onderwaardering voor het geestelijke. Veel negentiende-eeuwers waren erg beïnvloed door verlichte wetenschapsidealen. Velen ontwikkelden daardoor een nogal zakelijk en rationeel wereldbeeld.

De moderne theologie van die tijd was veelal schatplichtig aan het verlichte wetenschappelijke denken. De kritische methode om de Bijbel uit te leggen en de verlichte religieuze tolerantie voerden de boventoon. Al viel die tolerantie jegens orthodoxe gelovigen in de praktijk nogal tegen.

De reactie op dit koude en kille denken is de zogenaamde stroming van de Romantiek. In de kunst en de cultuur gingen gevoelens, het onderbewuste, schoonheid en tradities een steeds grotere rol spelen. Deze meer emotionele kijk op het leven had ook effecten op de wetenschap. De psychoanalyse van Freud benadrukte bijvoorbeeld heel sterk het onbewuste driftleven van de mens. In de godsdienst zien we deze invloeden ook terug in subjectivisme, extreem conservatisme en overdreven sentimentaliteit. Binnen dit geestelijke krachtenveld opereerden onder anderen Kohlbrugge, Van den Oever, Floor en Ledeboer.

Parallellen

Ondanks alle verschillen die er tussen onze tijd en de negentiende eeuw bestaan, kan het niet anders of we hebben ook de overeenkomsten opgemerkt. Ook onze tijd staat bol van de innerlijke tegenstrijdigheden. Bovendien spelen de beschreven historische processen tot op de dag van vandaag een rol in de samenleving en de tijdgeest. In een groot aantal opzichten zijn de overeenkomsten tussen het geestelijke/kerkelijke klimaat van de negentiende eeuw en onze tijd groter dan tussen de eerste helft van de twintigste eeuw en onze tijd. Het is onder andere om die reden dan ook raadzaam om enige kennis van de kerkgeschiedenis van de negentiende eeuw te hebben. We zijn dr. Fieret dankbaar dat hij in die leemte heeft willen voorzien. ♦

▶ De kritische methode om de Bijbel uit te leggen en de verlichte religieuze tolerantie voerden de boventoon.

Vermaning aan de predikanten

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

We ronden deze serie artikelen over het Besluit van de Dordtse Leerregels af met het (voor)laatste gedeelte van het nawoord.

Inhoudelijk en praktisch is het begrijpelijk dat de Dordtse vaders zich nu richten tot de dienaren van het Woord. Zij zijn immers degenen die verantwoordelijk zijn voor de verkondiging van Gods vrije genade in Christus, zoals die door Dordt beleden wordt. Zij zijn verantwoordelijk voor het Godsbeeld en het mensbeeld dat in de prediking de gemeente wordt voorgedragen.

Steeds is het de vraag of de Schrift voldoende aan het woord komt. De synodeafgevaardigden waren bereid ook eerlijk bij zichzelf naar binnen te kijken, in eigen hart en gelederen. Ze stelden zich de vraag:

geven wij zelf misschien aanleiding tot misverstanden? Dordt schuwt oprecht zelfonderzoek dus niet. Dienaren van het Woord mogen elkaar voor Gods aangezicht bevragen of zij in leer en leven laten zien wat vrijmachtige genade inhoudt. Hoe spreken we over 'vrije gunst die eeuwig God bewoog', en hoe leven we daaruit? Het is opmerkelijk dat het in deze vermaning zowel over de leer als over het leven gaat, over de prediking en de wandel. De predikant draagt een grote verantwoordelijkheid, voor God en mensen. Daarom lezen we: 'Ten laatste vermaant deze synode alle mededienaars in het Evangelie van Christus ...'

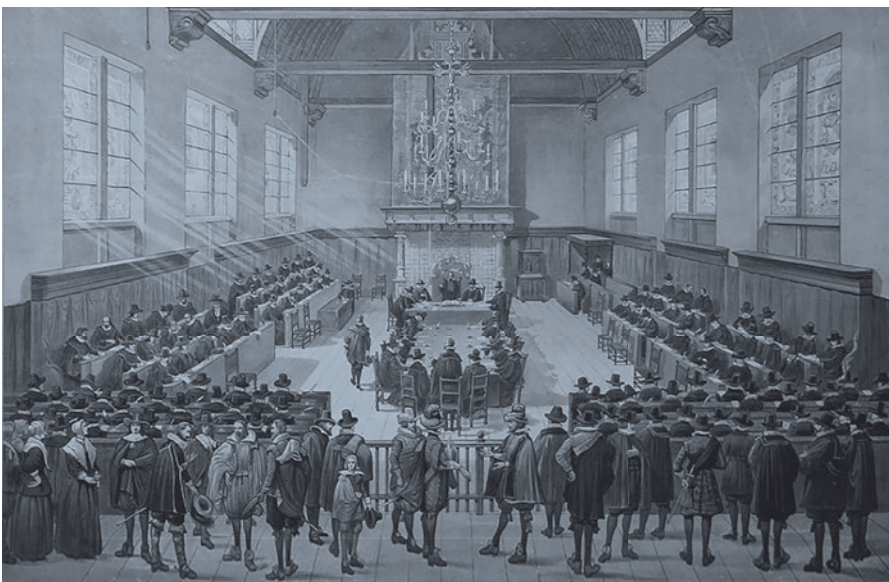
Hoe erover preken?

'Mededienaren in het Evangelie van Christus' worden ze genoemd. Wat een kernachtige benaming! Dat moeten ze zijn, als het goed is, dat willen ze ook van harte zijn. 'Ja ik, van ganser harte', heeft het immers geklonken, om de rechten van Gods mond met lust te vertellen en vlijtig te onderwijzen.

Bij allerlei gelegenheden 'verhandelen zij deze leer'. Vanaf de preekstoel, tijdens het onderwijs aan de jeugd en bij het godsdienstonderwijs op de scholen, zoals toen gebruikelijk was. Waar dan ook en op welke manier dan ook: '... zowel met de tong als met de pen', dus mondeling of schriftelijk. Dan volgt nog deze vermaning: laten we er altijd op letten dat we ons bij de tere zaken van de leer van vrije genade 'godvruchtiglijk en godsdienstiglijk gedragen'. Het gedrag moet getuigen van een leven in de tere vreze en de liefdedienst des Heeren. Onze hele houding en bedoeling moeten getuigen van drieërlei oogmerk: 'tot Gods eer, heiligheid des levens en vertroosting der verslagen gemoederen'.

Deze drie zaken moeten de predikers voortdurend voor ogen staan. Daartoe moeten we het zelfs 'richten'. Dat moet onze duidelijke intentie zijn. Het moet ons gaan om het positieve van Gods Naam en zaak, om het heilzame van een leven in verwondering en aanbidding, vanwege deze onverdiende genade Gods, ons in Christus geopenbaard; om de troost voor bedroefden van geest en verslagenen van hart. Tijdens de verhandeling van deze leer zullen we dan bewogen en gunnend zijn. We spreken er dan niet kil en analytisch over. Want dat doet veel kwaad!

Daarom wordt aan deze slotvermaning nog toegevoegd dat tijdens het spreken hierover dit 'gevoelen' zal levend zijn. We letten op de hier gebruikte uitdrukking 'naar de regelmaat des geloofs gevoelen'. Hiermee wordt bedoeld: de levende geloofsbeleving, getoetst aan de geloofsleer der kerk. Dat kinderlijke eerbied en vreze de beleving in het hart van de

prediker zal zijn. We moeten niet óver genade (s)preken, maar erúit. Tot slot is er nog een dringende opdracht. Als we over ‘verkiezing en verwerping’ spreken, moeten we dat zuiver Schrift-gebonden doen, zoals Dordt dat ook doet. Dan blijven we dicht bij het Woord. Dan gaan we niet de grenzen ‘van de rechte zin van de Heilige Schrift te buiten’. Dat voorkomt dat er aanleiding tot lastering van de gereformeerde leer wordt gegeven. Ga de acht lasteringen nog eens na. In de manier waarop we erover spreken, kunnen we zelf verkeerde voorstellingen veroorzaken. Zeker bij oppervlakkige mensen, die alles willen beredeneren.

Afsluiting

Als laatste klinkt er een afsluitende wens: de Naam en het werk van de Vader, de Zoon en de Geest wordt beleden. Er wordt voor de drie geadresseerden in dit nawoord gebeden, dus achtereenvolgens voor de kerk, voor de lasteraars en voor de dienaren van het Woord.

De verhoogde Zoon aan de rechterhand van de Vader werkt nog steeds door het Woord en door de Heilige Geest. Zijn gaven dalen van de hemel af. Hij alleen is onze hoop. Met Hem en Zijn genadige tegenwoordigheid, naar Mattheüs 28:20, zijn onze vaders in de Voorrede ook begonnen. Met Hem eindigen zij ook. Daarom bidden we in de naam van Immanuël: dat wij in de waarheid geheiligd mogen worden, dat de ‘verdwaalden’ mogen worden teruggebracht tot de waarheid, dat de mond van de lasteraars gestopt mag worden, dat de trouwe dienaren van het Woord zouden mogen ontvangen ‘de Geest der wijsheid en des ondersheids’. Met het uiteindelijke doel: opdat alle onderwijzing uit de Schriften zal uitlopen op de eer van God en de stichting van hen die dit horen. Met als laatste woord een hartelijk ‘Amen’. Zegt ons hart ook zo ‘Amen’ op deze gehéle, kostbare belijdenis? In het kennen en beleven? ♦

► slot

Een verblind en onbegrepen discipelschap

ds. C.A. van Dieren, Uddel

Gij zijt Zijn discipel; maar wij zijn discipelen van Mozes. Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft; maar Dezen weten wij niet vanwaar Hij is.

Johannes 9 vers 28b-29

Het getuigenis van de blindgeborene maakt op de farizeeën geen indruk. Integendeel. Ze zeggen: ‘Gij zijt Zijn discipel; maar wij zijn discipelen van Mozes.’ Ze bedoelen daarmee dat zij alles doen wat Mozes gebiedt. Zo menen zij rust en vrede te krijgen. Weet u wat ze niet van Mozes leerden? De vloek en het oordeel van de wet. Met hun eigen rechtvaardigheid uit de wet kunnen ze leven en sterven, dus Jezus is voor hen overbodig. Wat moeten ze met Hem en het Evangelie doen? Waarvoor zouden ze het volbrachte werk van een Ander nodig hebben? Dat heeft totaal geen waarde. Dat komt, omdat hun werken voor God nooit waardeloos geworden zijn. Zij hebben nog nooit de dood erop leren schrijven.

Daarom spreken ze ook met verachting over Christus: ‘Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft; maar Dezen weten wij niet vanwaar Hij is.’ Met andere woorden: ‘Waar komt Zijn autoriteit vandaan? Heeft God wel tot Hem gesproken? Dat weten we niet.’ Toch kan dat niet waar zijn. Christus heeft Zelf tot hen gezegd: ‘Ik ben het levende Brood Dat uit den hemel nedergedaald is.’ Zo wordt ook óns in alle toonaarden de afkomst, autoriteit en zalving van Christus gepreikt. Velen begrijpen het hooguit verstandelijk. Die boodschap moet echter doordringen. Wanneer gebeurt dat? Als de Heere de hemel scheurt en de stem van de Vader spreekt tot een zondaar die Hem in alle geboden van de wet zo diep beledigd heeft.

Zo één ligt rechtvaardig onder Zijn toorn en oordeel. Het is een wonder dat de Vader zegt: ‘Deze is Mijn geliefde Zoon, Die Ik voor zo’n goddeloze gegeven heb.’

We denken wellicht: ‘Wat zijn die farizeeën toch hardnekkig.’ O ja? Het kan wel zijn dat velen onder ons niet eens kunnen zeggen wat de farizeeën wél konden zeggen: ‘Wij zijn discipelen van Mozes.’ Zij hadden nog het besef dat de wet gehoorzaamd moest worden. En wij? Leven wij alsof er geen wet is, waarnaar God ons zal oordelen? Het kan ook zijn dat wij leven alsof er geen Evangelie is, dat de grootste van de zondaren door Christus met God verzoent. Of wellicht zijn wij net als de farizeeën en hebben wij het leven in de wet gevonden. Wat hebben we dan een bittere, innerlijke haat tegen de leer van vrije genade! Het is echter Mozes én Christus samen. Juist zij die wet én Evangelie lief kregen, worden door Johannes in Openbaring gezien, staande voor de troon. ‘En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams.’

Vragen:

1. Wat misten de farizeeën in het zeggen: ‘Wij zijn van Mozes?’
2. De farizeeën hadden wel Jezus’ woorden gehoord. Hoe komt het dat ze niet ‘luisterden’?
3. Hoe ligt dat in ons persoonlijk leven als het gaat over horen naar Gods Woord?

Kerkbezoek na corona

ds. W. Silfhout, Veenendaal

De laatste coronaregels zijn afgeschaft. Het coronavirus wordt in het vervolg beschouwd als een gewone infectieziekte.

Het kabinet besloot daartoe op 10 maart. Dat neemt niet weg dat velen de gevolgen van de coronapandemie nog dagelijks ondervinden. Denk aan hen die door Long Covid hun werk niet of nauwelijks kunnen doen. Vele ondernemers ervaren de gevolgen, bijvoorbeeld omdat uitgestelde belastingen door de overheid zullen worden geïnd. Ook andere gevolgen zullen nog lang merkbaar blijven. Ook voor het kerkbezoek?

Het Nederlands Dagblad (ND) deed er onderzoek naar. Het onderzoek strekte zich uit tot vrijwel alle christelijke kerkgemeenschappen in Nederland van vrijzinnig tot zeer orthodox. Uit het onderzoek blijkt dat in drie op de vijf kerken op zondagochtend minder mensen zitten dan voor de coronatijd. Die terugloop raakt alle kerken. Corona sloeg het hardst toe in rooms-katholieke parochies en in het brede midden van de Protestantse Kerk in Nederland. Ook in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt, de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerden en combinaties daarvan, nam in 63 procent van deze gemeenten het aantal kerkgangers af. De meeste kerken die een afname van fysiek kerkbezoek zien, schatten dat

de kerkgang tot een kwart is teruggelopen door de coronapandemie. Dat is een alarmerende constatering.

Reformatorische kerken

In de reformatorische kerken is volgens de onderzoekers de schade redelijk beperkt gebleven. Hoewel het ten opzichte van andere kerkgemeenschappen dus wel meevalt, is dat geen reden om maar net te doen of het onze gezindte en onze gemeenten niet raakt. De schade mag dan redelijk beperkt zijn gebleven, maar het houdt wel in dat er schade is. Dat is niet apart voor onze gemeenten in aantallen of percentages weergegeven. Gelukkig leeft onder ons in het algemeen nog wel het besef dat fysiek kerkbezoek niet nagelaten kan worden. De meeste kerkgebouwen waren dan ook na het opheffen van de maatregelen, die verhinderden dat de gemeente in zijn geheel kon samenkomen, weer nagenoeg als vanouds bezet. Toch valt te beluisteren dat het kerkbezoek hier en daar te wensen overlaat. Vooral in de tweede dienst op zondag worden lege plaatsen waargenomen.

Gemakzucht

Is dat het gevolg van corona? Voor een deel is aan te nemen dat dit zo is. Uit het ND-onderzoek blijkt dat vooral dertigers eruit springen onder hen die uit de zondagse dienst wegblijven. Ook worden wel ouderen genoemd. Sommige ouderen durven nog steeds niet naar de kerk te gaan, bang voor besmetting. Dat zal des te meer wegen als in de onmiddellijke familiekring mensen aan de coronabesmetting zijn overleden. Maar er kan ook - en dat geldt niet

alleen voor ouderen - een zekere gemakzucht ontstaan. Tijdens de coronacrisis kon toch fijn via geluid en vaak ook met beeld meegeluisterd en meegeleefd worden. Waarom zou dat dan nu niet kunnen?

Een mens is zo gemakkelijk geneigd om de weg van de minste weerstand te kiezen en maar thuis mee te luisteren alleen al als de weersomstandigheden niet erg gunstig zijn. De gewenning tijdens corona speelt daarbij zeker een rol.

Afschaffen?

Door corona is het gebruik van digitale middelen onder ons met grote sprongen toegenomen. Voor velen was het een uitkomst om op deze wijze toch de prediking te kunnen beluisteren. Nu is dat niet meer nodig.

De digitale mogelijkheden na corona dan maar afschaffen? Daar waar het kerkbezoek waarneembaar is afgenomen, kunnen kerkenraden met deze vraag worstelen.

Afschaffen is echter geen optie. Als de eigen gemeente deze middelen niet (meer) biedt, kan het er zelfs toe leiden dat sommigen gestimuleerd worden in shoppedrag.

Laten we ook niet vergeten dat we vóór corona de kerktelefoon hadden. Speciaal bedoeld voor hen die om wat voor reden dan ook niet naar de kerk konden gaan. Die zijn er ook na corona. Het beëindigen van de digitale mogelijkheden zou hen ten onrechte treffen.

Het is een illusie te denken dat door het sluiten van digitale kanalen wegblijvers weer naar de kerk zullen gaan. Niet alleen voor jongeren, maar voor iedereen is het nodig om er steeds weer op te wijzen dat het naar de kerk gaan de roeping is van elke christen. 'En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar *elkander* vermanen; en *dat* zoveel te meer, als gij ziet dat de dag nadert' (Hebr. 10:25). De kanttekeningen spreken daarbij klare taal als zij over die gewoonte van sommigen zeggen dat zij in het bezoeken van de christelijke vergaderingen vertragen en van de waarheid afvalen door nalatigheid, of uit een groot gevoel van zichzelf of uit andere oorzaken. ♦

▶ Vooral in de tweede dienst op zondag worden lege plaatsen waargenomen.

”Hizkia, Bijbellezingen”,

ds. C.A. van Dieren;

uitg. Gebr. Koster; € 49,90

(set van twee delen).

Onze broeder ds. C.A. van Dieren, die meer dan 21 jaar de gemeente van Rijssen-Noord gediend heeft en vorig jaar intrede deed in de kleinere gemeente van Uddel, heeft al verschillende prekenboeken op zijn naam staan. Bekend is de zevendelige serie rondom de tabernakeldienst, maar ook de uitgave van de vijfendertig Bijbellezingen over Jozef. Opnieuw verscheen een serie van vijfendertig vervolgstoffen, nu over koning Hizkia. De serie is deze maal in twee boeken uitgegeven en als set verkrijgbaar.

In de eerste preek, getiteld ‘Koning Hizkia’, worden de tijd en de persoon van deze koning geschetst. Het was een tijd waarin Juda onder de voet gelopen dreigde te worden door de wereldmachten die elkaar opvolgden. De eerste daad van Hizkia betrof niet het opzetten van een economisch programma, maar hij deed de deuren van het huis des HEEREN open, en beterde ze. Hij herstelde de tempeldienst. Koning Hizkia wijst de zonde aan. Hij gaat niet over de breuk en de schuld heen en daarom moet de tempel open. Ds. Van Dieren schrijft: ‘O, er moet weer een weg zijn naar het brandofferaltaar, naar het binnenste heiligdom, naar de verzoening met God’. In de weg van de prediking van de verzoening door voldoening, in de weg van schulderkenning en een welgevallen aan de straffen onzer ongerechtigheid, zal de HEERE aan Zijn verbond gedenken’.

Deze heldere en bijbelse lijn vinden we in al deze preken. Ze handelen verder over de reformatie van de tempel en van het koninkrijk van Juda. Onze broeder geeft in het tweede deel ruim aandacht aan de ziekte en de genezing van Hizkia. Ter illustratie een citaat uit de negentiende preek, over de klomp vijgen die op de zweer

gelegd moest worden: ‘Maar nu komt de Heere hem lieflijk te omhelzen. De Heere heeft Zijn kind gekastijd om hem een zoete kus van het zoete Evangelie op zijn gewonde ziel te drukken. Het is zoals de vijgen op de zweer gelegd worden. Ziet u het? Dat doet de HEERE om Zichzelf te verheerlijken’. We horen hier onze broeder preken, altijd gericht op de ere Gods.

De geschiedenis van Hizkia lezen we met name in 2 Kronieken 29-32 (tien preken) en vanuit 2 Koningen 18-20 (zeventien preken) en Jesaja 38 (zeven preken). Het eerste deel bevat een preek (de zevende) over Jeremia 26:18-19, de profetische dienst in de dagen van Hizkia. Hoewel het een tijd was onder de regering van Jotham en, nog erger, van koning Achaz, en hoewel Jesaja profeteert: ‘Wie heeft onze prediking geloofd en aan Wien is de arm des HEEREN geopenbaard?’ zijn er toch ook de trouwe profeten Jesaja en Micha.

Vacante gemeenten zou ik willen voorstellen in de periode van vrije stoffen in het kerkelijk jaar ook eens een serie Bijbellezingen te lezen. U zou met deze serie kunnen beginnen.

Treffend vind ik de slotpsalm die onze broeder opgeeft aan het einde van deze prekenreeks, Psalm 69:14: ‘Want God zal aan Zijn Sion hulp bewijzen en Juda’s steên herbouwen uit het stof’. ‘Let nu eens op’, zo schrijft hij, ‘want nu komt het. Ziet u het? Babel verdwijnt, maar Sion blijft’.

Wilt u Hizkia in het hart kijken, de koning die piepte als een zwaluw en kirde als een duif? Lees dan deze preken.

ds. J. Beens, Scherpenzeel

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

te Borssele,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
te Drachten en Katwijk aan Zee,
ds. C. Hogchem te Aalburg;
te 's-Gravenzande,
ds. H.A. van Zetten te Nieuw-Beijerland;
te Nieuwerkerk (Zld),
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

Bedankt

voor Ermelo,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Lisse,
ds. H.J. Agteresch te Werkendam;
voor Oosterland,
ds. H.E.P. Fortuyn te Zwijndrecht;
voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. H.J. Agteresch te Werkendam.

EMERITAAT DS. G.M. DE LEEUW

Ds. G.M. de Leeuw, predikant te Nobleford (Can.) gaat per 1 mei met emeritaat. Bijna 34 jaar heeft hij gediend binnen het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten en de Netherlands Reformed Congregations (NRC). Zo lang hij ertoe in staat is, blijft hij de gemeente van Nobleford dienen. Ds. De Leeuw diende de gemeenten Barneveld-Centrum (1989), Lethbridge, Can. (1997), Rock Valley, VS (2001), Ridderkerk (2007), Opheusden (2012), Grand Rapids Beckwith, VS (2017) en Nobleford (2020).

AANGEPASTE KERKDIENTST NIEUWDORP

Op zaterdag 25 maart (14.30 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Nieuwdorp een aangepaste kerkdienst gehouden. Ds. A.P. Baaijens spreekt over 'Kruisdragers op weg naar Golgotha' (Luk. 23:26). Iedereen is welkom.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. DE HEER IN ROTTERDAM-IJSSELMONDE

Met blijdschap en verwondering delen wij u mede dat op D.V. woensdag 29 maart ds. J.M.D. de Heer als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden. De bevestigingsdienst, die om 14.30 uur aanvangt, wordt geleid

door onze consulent, ds. M. Joosse. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in het kerkgebouw te Barendrecht. Het adres van de fam. ds. J.M.D. de Heer is m.i.v. 24 maart: Frankenoord 21, 3079 LB Rotterdam. Wij willen alle (emeritus)predikanten en studenten die in de afgelopen tijd bij ons zijn voorgedaan hartelijk dankzeggen voor de bereidwilligheid die hierin is getoond. In het bijzonder bedanken wij onze consulent ds. M. Joosse en onze hulpconsulent ds. A.T. Huijser voor al het werk dat zij in onze gemeente mochten verrichten. Alle toegezegde preekbeurten vanaf 1 april komen te vervallen.

Kerkenraad Rotterdam-IJsselmonde

VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 30 JANUARI 2023

Ds. A.P. Baaijens opent als consulent van de roepende gemeente Terneuzen de vergadering op de gebruikelijke wijze. Daarna stelt hij het Memorandum over 2022 aan de orde. Overleden is in de gemeente Aagtekerke op 28 februari A.J. de Muijnck (89). Hij diende vanaf 1965 tot 2006, eerst als diaken, later als ouderling. In Middelburg-Centrum zijn overleden: op 14 maart J.M. Zandee (89), hij diende als ouderling van 1992 tot 1999, en op 18 mei W. Coppoolse (84), ouderling van 1984 tot 2019. Er zijn ook jubilea herdacht.

In Middelburg-Centrum diende J.P. Bosman 55 jaar als ouderling. Ds. C.J. Meeuse was 40 jaar predikant. In Terneuzen was J.M. Duerink 40 jaar ouderling. Ambtelijk werk is beëindigd in Haamstede door ouderling E.B. van Lutikhuisen, in Meliskerke door de diakenen S. Maljaars en I. Matthijssse, in Middelburg-Centrum door ouderling P. Poppe, in Middelburg-Zuid door ouderling L. Janse, in Oostkapelle door ouderling J.W.M. de Boer, in Terneuzen door diaken A.G. Overdulve, en in Vlissingen door ouderling I. de Visser en diaken J.C. Matthijssse.

Ds. J.M.D. de Heer heeft het beroep naar Rotterdam-IJsselmonde aangenomen. In Middelburg-Zuid is kandidaat M. Boersma bevestigd als herder en

leraar. De gemeente Oostburg bestond op 8 december 40 jaar. Op 31 december nam ds. J.B. Zippro afscheid van Terneuzen, omdat hij het beroep naar Zoetermeer had aangenomen. Op 9 december heeft ds. J. de Kok van Westkapelle het beroep naar Sint-Annaland aangenomen. Van de Stichting De Vluchttheuvel is de vraag gekomen of ouderling J. Koppejan als lid van de Raad van Advies herbenoemd kan worden. Dit is akkoord. Uit het rapport betreffende de aangepaste catechisatie aan twaalf verstandelijk gehandicapten blijkt dat een van hen nu belijdeniscatechisatie volgt. In het jaarrapport van de Raad van Advies van Sirjon wordt gewezen op het personeelsgebrek in de zorg. 'Laten we mensen stimuleren om in de zorg te gaan werken. Het is een zegen dat we eigen tehuizen hebben'. Personeelsnood blijkt ook uit een verslag van de laatste vergadering van de Adviesraad Calvin College. 'Vooral reformatorische jongeren moeten gestimuleerd worden om voor het onderwijs te kiezen'.

Ds. Baaijens stelt vervolgens artikel 8 aan de orde in verband met het aannemen van de beroepen van ds. De Kok en ds. De Heer. Beiden vertellen iets over de gang van zaken rondom het aannemen van het beroep. De akten van ontslag van de classis worden ondertekend en overhandigd. Ds. Baaijens spreekt woorden van afscheid en dank. De vergadering zingt beide predikanten toe Psalm 115:5.

De nieuwe verdeling van de consulentenschappen is als volgt: ds. A.P. Baaijens: Middelburg-Centrum, Middelburg-Zuid, Oostburg, Oostkapelle en Terneuzen, ds. M. Boersma: Aagtekerke, Haamstede, Meliskerke, Vlissingen en Westkapelle. Afgevaardigd naar de Particuliere Synode Zuid worden: ds. Baaijens en ds. Boersma en de ouderlingen J.P. Bosman, J. Koppejan, A.J. van der Maas, A.W. Overbeeke, S. Riemens en G.A. Terlouw. Vlissingen is de roepende kerk voor de

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

volgende classisvergadering. De vergadering wordt gesloten door ouderling P.P. Eikelboom van de roepende kerk.

S. Riemens, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 141: koster in Benthuizen is met ingang van heden: P. Havenaar, Van

Zuijttland 30, 2731 GR Benthuizen; tel. 079-5932211 en 06-58818758, e-mail piethavenaar@kliksafe.nl

Berichten

"VAN JONGS AF AAN GELEERD"

Vorig jaar verscheen het boek "Van jongs af aan geleerd". Het bevat citaten over opvoeding en onderwijs van ds. G.H. Kersten. Dit boekje is verspreid onder alle onderwijsgeevenden en andere belangstellenden, waaronder kerkenraden. Het boekje is nog verkrijgbaar, zolang de voorraad strekt. Het kost € 9,95 exclusief verzendkosten. Verkrijgbaar via info@vbso.nu o.v.v. titel, het aantal en het bezorg- en factuuradres.

Werkgroep onderwijs KGJO en DOOC

VERKOPINGEN

Gouda - Kerkerrein Geref. Gemeente, zat. 1 april, 9.00-15.00 uur, verkoping t.b.v. de zending.

Nunspeet - Kerk Geref. Gemeente, zat. 1 april, 9.30-11.30 uur, verkoop tweedehandskleding t.b.v. actie Vrouwenbond.

Veen - Dorpshuis, Groeneweg, vr. 31 mrt., 8.30-17.00 uur, tweedehandskledingbeurs t.b.v. evangelisatiepost in Tilburg.

Krimpen a/d IJssel - Sebakerk, woe. 29 mrt., 14.00-16.00 en

18.30-19.30 uur, verkoop kleding en speelgoed t.b.v. ZGG.

KERKBOW YERSEKE

De activiteitencommissie te Yerseke organiseert op zaterdag 1 april een 'rommelroute' door het dorp (10.00-15.00 uur). De plattegrond is vanaf eind maart te downloaden van: nieuwbouwgergemyerseke.nl/rommelroute. Ook is er open dag bij de nieuwbouw van de kerk. De netto-opbrengst van deze dag is voor de nieuwe kerk.

ZANGAVONDEN

Berkenwoude - Geref. Gemeente, zat. 1 april, 19.30 uur, Dirkslands mannenkoor, gem. koor Met hart en stem, kinderkoor De jonge lofstem; ds. G.W.S. Mulder, meditatie; collecte voor de nieuwe kerk.

Den Haag - Het Kompas, Keizerstr. 177, zat. 1 april, 19.30 uur, gem. koor Eben-Haëzer van Den Haag-Scheveningen.

Gorinchem - Grote Kerk, zat. 25 mrt., 19.30 uur, psalmzangavond voor jongeren, Huig van der Knijff, orgel, leiding ds. W.A. Zondag (entree € 5,-).

Elspeet - Herst. Herv. Kerk, zat. 25 mrt., 19.30 uur, psalmzangavond met

bovenstemgroepen uit Elspeet en Nunspeet; leiding ds. A. Schot.

Kapelle - Herv. kerk, zat. 1 april, 19.30 uur, gem. koor Asaf, mannenkoor Rehoboth, leiding G.D. Bruijnzeel, ouderling Geref. Gemeente Goes; collecte voor stichting Emy-land (school voor allerarmsten in Kenya).

Krabbendijke - Geref. Gemeente, zat. 1 april, 19.30 uur, Hollands jongerenkoor, jeugdkoren Asaf en Sjalom; leiding ds. P.C. Vlot; collecte voor JBGG.

Leeuwarden - Waalse kerk, Grote Kerkstr., zat. 1 april, 19.30 uur, zangavond van evangelisatiepost Achter de Hoven, mannenkoor Harpe Davids, Harm Beens, orgel, evangelist S. de Visser, meditatie; toegang vrij.

Moerkapelle - Geref. Gemeente, zat. 1 april, 20.00 uur, gem. koor Preludium (cantate 'Olivet to Calvery').

Sint-Maartensdijk - Maartenskerk, zat. 1 april, 19.30 uur, gem. koor Yerseke, bovenstemgroep Scherpenisse, Pieter Heykoop, orgel; leiding ds. C. van Krimpen; collecte voor Bijzondere Noden (Turkije en Syrië).

Kerkdiensten

ZONDAG 26 MAART 2023

Aagtekerke 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalst** 14.30 uur ds. G. Pater;

Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 15.00 uur ds. J.

Beens; **Apeldoorn** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 15.30

uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse;

Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30

en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder;

Benthuizen 9.30 en 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Berkenwoude** 10.00 (H.A.)

en 19.00 uur ds. G. Clements; **Bodegraven** 10.00 (H.A.) en 19.15 uur ds. W.A.

Zondag; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00

uur ds. C. Hogchem; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 15.00

uur stud. J.C. Kriekaart; **Capelle aan den**

IJssel-West 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. H.J. Agteresch; **De Valk-Wekerom**

9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Den**

Haag-Scheveningen 19.00 uur ds. W. Harinck; **Den Helder** 18.00 uur ds.

P. Mulder; **Deventer** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00

uur stud. A.E. Brijder; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en

15.00 uur ds. L. Blok; **Emmeloord** 9.30

uur ds. P.G. Heijkamp en 15.30 uur ds. M. Blok; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Goes** 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Gorinchem** 18.30 uur stud. A.E. Brijder; **Goudswaard** 18.30 uur ds. H.J. Agteresch; **'s-Gravenpolder** 14.00 uur ds. M. Karens; **'s-Gravenzande** 9.30 en 15.30 uur ds. J.B. Huisman; **Groningen** 15.30 uur ds. A. Schot; **Haamstede** 16.30 uur ds. C. Harinck; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Hendrik-Ido-Ambacht** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Hilversum** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. G. van Manen; **Hoogeveen** 9.30 en 15.30 uur stud. J. Janse; **Houten** 10.00 uur ds. W. Silfhout en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Klaaswaal** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur stud. R.T. Michielse; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Lisse** 10.00 uur ds. K. Boeder en 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Marknesse** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Meliskerke** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Melissant** 18.00 uur ds. J. Schipper; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Middelburg-Zuid** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 15.30 uur ds. D. de Wit; **Naaldwijk** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Nieuwe-Tonghe** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. D. de Wit; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Nisse** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. K. Boeder; **Oostburg** 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oosterland**

14.30 uur ds. G.J.N. Moens en 18.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Oostkapelle** 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oostvoorne** 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Oppendoes** 15.30 uur ds. P. Mulder; **Ouddorp** 15.30 uur ds. J. Schipper; **Oude-Tonghe** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Poederoijen** 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Poortugaal** 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Poortvliet** 10.00 en 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Puttershoek** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; **Rotterdam-Centrum** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 15.00 uur ds. F. Mulder; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenzeel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Soest** 9.30 en 15.30 uur ds. G. van Manen; **Spijkenisse** 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; **Terwolde-De Vecht** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 15.00 uur ds. H. Brons; **Vlissingen** 16.30 uur stud. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse en 14.00 uur ds. A.T. Huijser; **Westzaan** 15.00 uur ds. K. Boeder; **Wierden** 18.30 uur stud. J. Janse; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.30 uur stud. R.T. Michielse en 14.00 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 en 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 28 MAART 2023

Amersfoort 19.30 uur (voor de zending) ds. H.J. Agteresch; **Capelle aan den**

IJssel-West 19.45 uur ds. A. Verschuure; **Dinteloord** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Tholen** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 29 MAART 2023

Barendrecht 14.30 uur (bevestigingsdienst ds. J.M.D. de Heer) ds. M. Joosse en 19.00 uur (intrededienst) ds. J.M.D. de Heer; **Dordrecht** 19.45 uur ds. W.A. Zondag; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Herkingen** 19.30 uur ds. G. Pater; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. A.A. Brugge; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Nieuwe-Tonghe** 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Poederoijen** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Rijssen-West** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Soest** 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Woerden** 19.30 uur ds. C. Sonneveld.

DONDERDAG 30 MAART 2023

Aalst 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Alblasserdam** 19.30 uur (voor de GBS) ds. G. Beens; **Brakel** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. F. Mulder; **Kruiningen** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. A.P. Baaijens; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Ouddorp** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Poortvliet** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Zwolle** 19.30 uur ds. A. Verschuure.

VRIJDAG 31 MAART 2023

Barneveld-Centrum 14.15 uur (huw. bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Sliedrecht** 15.00 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser; **Tricht-Geldermalsen** 14.00 uur (huw. bev.) ds. A.A. Brugge.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 26 MAART 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 l) 9.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur ds. A. Verschuure; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36-b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur (Bijbeluur) evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Te Huur: **Camping Bergzicht in Ommen**,
6 pers. chalet, week 32, 33, 34 bezet,
rest vrij. Info: 0610669546

Huisje bij boerderij. Of liever kamperen?
ZW Frankrijk
www.kamperenopdeanderekant.fr

Een particulier georganiseerde
6-daagse Lutherreis van D.V. 18 t/m
23 sept a.s. Voor de gunstige prijs van
650 € p/p half pension. Voor info:
phophthof@kliksafe.nl of
jh.rozendaal@planet.nl

Van der Boom
Boeken en Muziek
Voorstraat 41
3245 BG Sommeldijk
Telefoon 0187 - 48 26 14
www.boekhandelvanderboom.nl
E-mail: info@boomboek.nl

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM

Vacatures

- **HRM adviseur**
(uren in overleg) Ridderkerk
- **Adviseur Arbo en Preventie**
(16-24 uur) Ridderkerk
- **Opleidingsadviseur**
(12-16 uur) Rijssen
- **Financieel administratief medewerker**
(24-36 uur) Ridderkerk
- **(Junior) adviseur vastgoed**
(32-36 uur) Ridderkerk
- **Applicatiebeheerder**
(36 uur) Ridderkerk

Sirjon
ZORGGROEP

Ga naar sirjon.nl/vacatures

Begravenisonderneming
Treur

tel. 030 692 42 58
06 573 156 89
info@begravenisondernemingtreur.nl
begravenisondernemingtreur.nl

Cursussen Oudvaders

Lees eens een boek van Comrie,
Edwards, Flavel, Van der Groe of de
Redelijke Godsdienst van Brakel.

In de vorm van vraag en antwoord,
thuis in eigen tempo

Voor meer info bezoek de website of
bel 0118-583025 / 0172-532796

Houtsnijwerk.nl
Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

 JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Waardenvolle zorg

**Ben jij een
begeleider
met ambitie?**

Muiderheim zoekt een

meewerkend teamleider!

 Meer informatie: werkenbijadullam.nl

 Of bel Annie via 06 37 18 40 01

Adullam
gehandicaptenzorg

Ouddorp aan zee

Wilt u er dit seizoen even uit? Wij verhuren ons luxe chalet 6 pers. dat staat op een heel rustig familieparkje vlak bij dorp en strand/duinen en van alle gemakken is voorzien. Voor meer info:

www.ouddorpchalet.nl
of bel Piet: 0653153744

**Luisteren,
met oog voor elkaar.**

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureaumarck.nl

bureaumarck.nl

Begrafenisverzorging M. van Hees
078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begrafenissen.

Hoeksche Waard en omgeving

vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com

www.begrafenis-hoeksewaard.nl

Stolk Orgels | 1988 **35** JAAR 2023

DE SPECIALIST IN:

- DIGITALE ORGELS
- ZAAL- EN KERKORGELS
- HAUPTWERKORGELS
- VERHUUR

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55

KRABBENDIJK
Oostpolderweg 1s

0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Word vriend en steun de Stichting!
NL35 ABNA 0548 9879 20

**De enige troost ook
voor het Duitse volk?**

Help mee de waarheid terug te brengen!

Stichting Vrienden van
Heidelberg en Dordrecht

Meer informatie? → www.svvhed.org

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

Resp-X - snelwerkend kruidentablet (NeoLife)

- geeft pollen minder kans
 - verzacht branderige ogen
 - helpt om vrijer te ademen door de neus
- Maart-aanbieding | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

KOOR- EN SAMENZANGAVOND

rondom lijdenstijd

D.V. 1 april 2023 - Maartenskerk Sint Maartensdijk

Aanvang: 19.30 uur - Gemengd Koor Yerseke

o.l.v. Henriëtte de Bat-van Maelsaek

M.m.v. Bovenstengroep Scherpenisse - Toegang vrij

Organist: Pieter Heykoop - Leiding: Ds. C. van Krimpen

Collecte t.b.v. **bijz. noden/noodhulp Turkije/Syrië**

Terlouw Parket, voor het leveren, leggen en renoveren van **houten vloeren**.
Bel Kees Terlouw op 06-24241402 of mail naar info@terlouwparket.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Eben-Haëzerschool

basisonderwijs op gereformeerde grondslag te Rhenen

www.ehschool-rhenen.nl

Voor onze prachtige school, gelegen in het bosrijke en historische Rhenen, zoeken wij een gedreven en enthousiaste

• **teamleider bovenbouw**

(per direct; ca. 0,4 fte)

• **ib'er bovenbouw**

(per direct; ca. 0,4 fte)

• **leerkracht middenbouw**

(m.i.v. nieuwe schooljaar; 3 dagen; meer is bespreekbaar)

Ben jij de nieuwe betrokken collega met ervaring die zich wil inzetten op onze school? Dan zien we uit naar je reactie, die we graag ontvangen voor **D.V. 11 april 2023**.

Inlichtingen worden graag gegeven door de directeur, de heer C. Jansen: c.jansen@ehschool-rhenen.nl, 0317-612 659 / 06-2159 7703.

Voor een uitgebreide profielschets van deze vacatures, zie www.ehschool-rhenen.nl/vacatures

Voor de vacature leerkracht is ervaring fijn, maar ook lio-stagiairs zijn van harte uitgenodigd om te reageren.

MARIAN HOEDEN Kootwijkerbroek
kerkhoeden, tassen en
kinder beenmode MP Denmark.

Op vakantie in binnen- of buitenland?

Ook vakanties waar zondagsrust
aanwezig is. Kijk voor het volledige
aanbod op www.mijnvakantiestek.nl

Teken nu in bij boekhandel voor
prachtige **puzzel 'De Christenreis'** van
1000 stukjes! Met gratis poster met
toelichting. Tot 10 april € 17,50, daarna
€ 22,50. **4e druk puzzel 'De brede en
smalle weg'**: ook DV medio april. Meer
info: www.ramshoorn.nl / 0622780238

Wernsen Bouw en Montage is op zoek
naar **Timmer- en Montagemannen** voor
onze Totaalbouw. Ben jij enthousiast
en neem je graag verantwoordelijkheid?
Hierdoor geniet jij van veel vrijheid en
werk je met mooi materiaal! Bel of app
met Arjen: 06-82516382

GROTE KERK DORDRECHT

Zaterdag 1 april 2023

Niet-Ritmische Psalmzangavond

Bovenstemgroep IJsselmuiden

Organist: Arthur de Jong

Meditatie: Ds. R. Bakker

Aanvang 19:00 uur | Kerk Open 18:30 uur

Toegang Gratis | Collecte GBS

GEREFORMEERDE GEMEENTE ELSPEET

Vanwege het naderen van de pensioengerechtigde leeftijd van onze huidige koster zoekt de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Elspeet per D.V. 1 juni 2023 een nieuwe

KOSTER

Informatie:

De Gereformeerde Gemeente Elspeet telt 1050 leden en doopleden. De gemeente beschikt over een kerkgebouw met 850 zitplaatsen, verenigingsgebouw de Nachtegaal met diverse zalen en een ruime parkeerplaats. De pastorie staat op ongeveer 500 mtr. afstand van de kerk.

Het takenpakket bestaat o.a. uit:

- zorgen voor de goede gang van zaken rond de eredienst;
- in gereedheid brengen van de ruimten voor de diverse activiteiten;
- verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en schoonmaken van het kerkgebouw en het omliggende terrein;
- coördinatie en aansturen van de hulpkosteren en vrijwilligers.

Wij zoeken gegadigden die:

- belijdend lid zijn van de Gereformeerde Gemeenten;
- een levensstijl hebben die onbesproken is en die in overeenstemming is met Gods Woord en de daarop gegronde belijdenisgeschriften;
- liefde voor het kerkenwerk hebben, wat de basis is voor het uitvoeren van het takenpakket;
- op flexibele wijze hun werktijd kunnen indelen.

Wij bieden:

- een dienstverband van 24 uur per week als uitgangspunt. Afhankelijk van de mate waarin de koster aanvullende (onderhouds)werkzaamheden zelf kan uitvoeren is een dienstverband van meer uren bespreekbaar.
- salariering overeenkomstig de richtlijnen van het Deputaatschap Kerkelijke Dienstverlening.

Voor vragen over het takenpakket kunt u contact opnemen met de kerkmeester, de heer A. de Bruin, tel. 06-51622253, e-mail: adebruin@ggelspeet.nl

Uw schriftelijke sollicitatie met vermelding van gezinssamenstelling, leeftijd, opleiding, werkervaring, kerkelijke en zakelijke referenties uiterlijk D.V. 15 april 2023 richten aan de scriba, de heer J.M. van Koeveringe, e-mail: scriba@ggelspeet.nl.
Of per post naar: Weth. Van der Zandeweg 8, 8075 DD Elspeet.

**Tip voor een mooi
(belijdenis)geschenk**
12 preken over de profeet
Elia van ds. P. Melis € 14,-
en/of 10 preken van de
5 predikanten van Veen
vanaf 1972 € 14,-
Samen € 24,-

**Opbrengst kerkbouw
Ger. Gem. Veen**
Te bestellen via
hvmersbergen@kliksafe.nl
of bel 06-49466086
Om verzendkosten te
besparen, hebben we
diverse afhaalpunten.

LANDELIJKE PSALMZANGAVOND

D.V. MAANDAG 10 APRIL 2E PAASDAG

Toegang vrij! - Laurenskerk Rotterdam

Organist: Pieter Heykoop - 19.30 uur

Meditatie: Ds. A. Moerkerken

Collecte t.b.v. Noodhulp Moldavië

Maak gebruik van onze service aan huis.

Prachtige collectie PVC vloeren.

Voor advies, egaliseren, leveren en
leggen. 06-19557166 **De Vloerenkoning.nl**

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden

Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden

Benny Vos T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden

Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Verhuur uw vakantiewoning, chalet of caravan op www.mijnvakantiestek.nl

Uw 1e abonnement loopt dan tot DV 1 juli 2024 voor € 69,00.

DE APP MET DUIZENDEN
CHRISTELIJKE MUZIEK-
EN VERTELCD'S

Makkelijker
dan een
cd-speler

 FamilyStream

Luister
nu gratis
1 maand
mee!

www.familystream.com

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor
kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

**Bruinisse: Boek nu uw vakantie
op onze gezellige camping!**

Safaritent/stacaravan/kampeerplaats.
Kijk op www.dewelblok.nl
Tel. 0111-482523

"Hollandse klompen en stroopwafels in hartje Duitsland", zie RD-magazine 6-2-2021. Wij verhuren twee ruime **vakantiewoningen**. Komt u dit jaar bij ons op vakantie? Met Pasen, maar ook in de zomervakantie nog enkele weken vrij.

Meer info: www.beth-etham.de of
0049-6385-925577 (vaste net) of
0049-151-57262272 (mobiel met
whatsapp) voor meer informatie.

We spreken Nederlands!

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

GEZINSCAMPING
IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de **Friese Meren**
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

Hardeman[®]
INTERIEURBOUW

Ervaring met interieurbouw?

**Kom bij ons werken als
werkvoorbereider of
interieurbouwer!**

Scan de QR

Interieurs

Keukens

Zakelijk

hardemaninterieurbouw.nl | Dodewaard | 0488 42 76 56

VACATURE ALERT

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers,
boeken ter recensie en vragen voor de
rubriek 'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten en
beroepingswerk**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

De avond kroop de kamer binnen. Toen de smid was gebleven. Hij pakte de Bijbel. 'Nu zal ik voor jou lezen, Hendrik', zei hij.

'Psalm 86... de psalm die jij die zaterdagavond hebt opgezegd...'

Toon begon te lezen:

Een gebed van David. HEERE, neig Uw oor, verhoor mij; want ik ben ellendig en nooddruftig. Bewaar mijn ziel, want ik ben Uw gunstgenoot; o Gij, mijn God, verlos Uw knecht, die op U vertrouwt. Zijt mij genadig, HEERE, want ik roep tot U den gansen dag.

Verheug de ziel Uws knechts; want tot U, HEERE, verhef ik mijn ziel. Want Gij, HEERE, zijt goed en gaarne vergevende, en van grote goedertierenheid, allen die U aanroepen. HEERE, neem mijn gebed ter ore, en merk op de stem mijner smekingen...

De stem van Toon stakte even. Toen las hij de psalm uit. Ze zaten stil bij het bed. De smid en Arie. Toen pakte Hendriks hand. Die voelde koud aan. 'Het duurt niet lang meer', fluisterde hij tegen Arie. Opeens gingen Hendriks ogen open. 'Zingen...', fluisterde hij.

'Wat moeten we zingen, Hendrik?' vroeg Toon. 'God zij altoos... op 't hoogst... geprezen!'

En Toon zong:

*God zij altoos op 't hoogst geprezen!
Lof zij Gods goedertierenheid,*

Er rolde een traan over Toons verweerde gezicht. Arie wilde ook meezingen. Het lukte niet. Daar lag Hendrik... Hij was hem als een broeder. Toon zong alleen verder:
*Die nimmer mij heeft afgewezen,
Noch mijn gebed gehoor ontzeid!*

'Amen', klonk het van de stervende lippen. Toen sloot Hendrik zijn ogen. 'Hij is gestorven!' riep Arie.

'Ja', antwoordde Toon. 'Hendrik is voorgoed Thuis'. ♦

► slot

vervolgverhaal | Geesje Vogelaar-van Mourik - uitg. Gebr. Koster

De zomer is nabij!

*Een vurtje eerder naar bed!
De klok gaat dit weekend vooruit!*

In 1977 werd in ons land de zomertijd opnieuw ingevoerd. Dit werd toen gedaan om energie te besparen. Na de maartse buien wordt het dan eindelijk zomer. Heb jij zin in de zomer?

De Heere Jezus spreekt vóór Zijn lijden en sterven ook over de zomer die eraan komt. Hij zegt tegen Zijn discipelen: 'En leert van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teer wordt en de bladeren uitspruiten, zo weet gij dat de zomer nabij is' (Matth. 24:32).

Let op! De vijgenboom krijgt bladeren. De zomer komt eraan! Met deze zomer bedoelt de Heere Jezus dat het einde van de wereld dichterbij komt. De Heere Jezus komt terug. De discipelen vragen: Wanneer zal dat gebeuren? Als antwoord noemt de Heere Jezus heel veel tekenen op: verleidingen, oorlogen, rampen, honger, ziekte. Lees ze maar eens!

In het veertiende vers staat een heel mooi teken: 'En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken; en dan zal het einde komen'. Dus als deze dingen gebeurd zijn, weet je dat de zomer nabij is. Dan zal de wederkomst er zijn!

Kunnen we dat dan precies uitrekenen? Nee, daarom geeft de Heere Jezus aan Zijn discipelen een belangrijke opdracht: 'Waakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal' (Matth. 24:42). Zo moeten wij ook waken, opletten, en de Heere Jezus vandaag nog verwachten. De zomertijd is ingevoerd opdat er energie bespaard zou worden. Maar het is óók een herinnering en een vermaning: de zomer is nabij! ♦

Leestip: [Mattheüs 24:1-14](#) of [Lukas 21:28-38](#)

M. Snellen-Nijsink, Veenendaal

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Gij móét geloven

Is het accent in de prediking onder ons wel juist? Moet niet méér het bevel van geloof en bekering klinken?

Eerlijk lezen

Je zou er inderdaad geheel door in verwarring raken: vlotte babbelaars, die zichzelf sieren met de naam van theoloog of predikant en zulke ándere klanken laten horen. Soms met een overvloedig aantal citaten van onverdacht gereformeerde Schriftuitleggers uit vorige eeuwen.

Maar de Heere geve dat we eerlijk zouden lezen. Want heel vaak blijkt dat er selectief wordt geciteerd, geheel los van het verband. Luther (1483-1546) heeft bijvoorbeeld eens over het geloof gesproken: 'Wie gelooft heeft het. Tast toe!' Maar dezelfde Luther schreef ook: 'Wanneer jullie nu horen dat je moet geloven, dan zeg je spoedig: Ik zal mijn uiterste best doen en beginnen om gelovig te worden. Maar nee, het gaat niet gebeuren. Daar is nog wat meer voor nodig dan je eigen wil en kracht. Zó doen we ook als men predikt dat je voor je zonde moet betalen; dan beginnen we gauw met onze eigen goede werken, om zó voor de zonde te voldoen. Dat alles verbiedt Christus en Hij wil niet dat je dit zult doen. Jij begint niet, maar Hij begint! Wil je de man zijn die heer en meester is over zijn eigen hart? Leer dan eerst dat het geloof een gave van God is, en niet alléén een gave, maar ook een Goddelijke kracht die ons bewaart tot de zaligheid (Efeze 2:8, 1 Petrus 1:5). Je zult dan niet uit jezelf kunnen geloven. Wil je de duivel trotseren en hem overwinnen, waar wil je dan beginnen, dwaas die je bent?! Dit is voor jou te hoog en te moeilijk. Pas op dat je niet in de vermetelheid valt dat je denkt: als ik de woorden hoor, dan kan ik ze gelijk geloven' (Wochenpredigten über Joh. 6-8).

Eerlijk zalig worden

In de prediking onder ons dient natuurlijk het bevel van geloof en bekering door te klinken! Onze Dordtse vaders

hebben het zo kernachtig opgeschreven: 'Voorts is de belofte des Evangelies, dat een iegelijk die in den gekruisigden Christus gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe; welke belofte aan alle volken en mensen tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid moet verkondigd en voorgesteld worden, met bevel van bekering en geloof' (II,5). Met minder kan en mag de prediking, de catechese, het pastoraat etc. niet volstaan. Maar we moeten 'eerlijk' zalig worden! Ds. G.H. Kersten (1882-1948) sprak in een preek (opgenomen in "De Schat des Woords", 4^e jaargang, 1950-1951) heel duidelijk uit: 'Zoekt geen nieuwe dingen. Laat het opkomend geslacht vooral bij de eenvoudigheid van de waarheid blijven. Mijn onbekeerde toehoorder, buig u onder dat Woord en zeg: Heere, bekeer mij, laat Uw Woord dienstbaar zijn tot mijn bekering. Vraag het eer gij naar de kerk komt en zeg: Heere, kom eens met dat Woord mee. Ik kan toch niet sterven zoals ik geboren ben. Eén zaak kan ik u zeggen. Men zegt ons dat wij u zeggen moeten: Gij móét geloven! Wij brengen de waarheid u niet goed; wij doen het helemaal verkeerd; want wij zeggen tegen u dat gij niet kunt geloven. En nu zegt men dat wij u zeggen moeten: Gij móét geloven. Mijn medereizigers naar de eeuwigheid, ik hoop het nooit, nooit te zeggen. Ik ben geleerd door onze Gereformeerde vaders en het eeuwige Woord van God, dat wij geen recht hebben om Jezus toe te eigenen, geen recht hebben om te geloven dat wij allen naar de hemel gaan'. En in dezelfde preek dringt hij als een herder aan achter de kudde opdat zondaren in die overvloedig genoegzame fontein van Jezus' bloed zouden worden gewassen. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.